

استاندارد آموزش شغل

راهنمای موزه

گروه شغلی: گردشگری

کد ملی آموزش شغل

۵۹۲۳۰/۱/۳

۵	۱	۱	۳	۳	۰	۵	۵	۰	۰	۷	۰	۰	۰	۱
SCO-08				سطح مهارت	شناسه گروه		شناسه شغل			شناسه شایستگی			نسخه	

مؤلفان:

ملیحه عامری - علیرضا کریمزاده

دکتر علیرضا نوری - فریبا صم

عنوان و نام پدیدآور : راهنمای موزه / مولفان ملیحه عامری...[و دیگران].

مشخصات نشر : تهران: انتشارات مهکامه، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری : ۱۸۲ ص.

شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۷۲۳۹-۲۹-۴

وضعیت فهرست‌نویسی : فیبا

یادداشت : مولفان ملیحه عامری، علیرضا کریم‌زاده، علیرضا نوری، فریبا صم.

موضوع : موزه‌ها

Museums :

موضوع : موزه‌ها -- تاریخ

Museums -- History :

شناسه افزوده : عامری، ملیحه، ۱۳۵۷-

رده‌بندی کنگره : AM۵

رده‌بندی دیویی : ۰۶۹

شماره کتابشناسی ملی : ۷۳۳۷۳۳۱

نام کتاب: راهنمای موزه

مؤلفان: ملیحه عامری - علیرضا کریم‌زاده - دکتر علیرضا نوری - فریبا صم

ناشر: مهکامه

ناظر چاپ: بهزاد ربیعی فراهانی

طرح جلد: محمودرضا لطیفی

لیتوگرافی: نقش

نوبت چاپ: دوم / ۱۴۰۱

تیراژ: ۴۰۰ نسخه

قیمت: ۷۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۲۳۹-۲۹-۴

مراکز پخش: ۱- تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، نرسیده به لبافی‌نژاد، کوچه انوری، پلاک ۸، طبقه دوم،

نشر و پخش مهکامه

فکس: ۰۹۱۲۳۹۷۴۰۲۱-۶۶۹۶۱۵۰۹

تلفن: ۶۶۴۸۸۲۰۳-۶۶۴۹۷۰۵۰

۲- تهران، میدان انقلاب، بین خیابان ۱۲ فروردین و اردیبهشت، کتابفروشی آگاه

تلفن: ۶۶۴۶۰۹۳۲-۶۶۴۶۷۳۲۳

en_mahkame@yahoo.com

www.mahkameh.com

پست الکترونیکی:

نمایندگی‌های شهرستان:

۱- اهواز: خیابان حافظ، بین سیروس و نادری، کتابفروشی رشد، تلفن: ۳-۳۲۲۱۷۰۰۰ (۰۶۱)

۲- مشهد: خیابان سعدی، پاساژ مهتاب، کتابفروشی درخشش، تلفن: ۳۲۲۵۱۹۲۳ (۰۵۱)

۳- اصفهان: میدان شهدا، خیابان کاوه، بعد از میدان ۲۵ آبان، کوی ولی‌عصر، پلاک ۴۱۹،

پخش کتاب کیمیا، تلفن: ۳۴۴۸۰۲۸۵ (۰۳۱)، موبایل: ۹۱۳۲۶۵۹۷۷۱

۴- یزد: خیابان فرخی، جنب مجتمع ستاره، کتابفروشی فدک، تلفن: ۳۶۲۲۷۴۷۵ (۰۳۵)

۵- شیراز: خیابان ملاصدرا، نبش خلیلی، کتابفروشی خوارزمی، تلفن: ۳۶۴۷۳۷۷۱ (۰۷۱)

۶- تبریز: فلکه دانشگاه، ابتدای خیابان دانشگاه، کتابفروشی علامه، تلفن: ۳۳۳۴۱۶۶۹ (۰۴۱)

آدرس کانال انتشارات مهکامه: telegram.me/mahkamepublisher

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱۱
فصل اول: مفاهیم و تاریخچه‌ی موزه	۱۳
موزه.....	۱۶
اساسنامه‌ی موزه.....	۱۷
معرفی شورای بین‌المللی موزه‌ها (Museums of Council International).....	۱۷
فعالیت‌های ایکوم.....	۱۹
کدهای اخلاقی ایکوم.....	۱۹
تاریخچه موزه در جهان.....	۲۰
نهادینه شدن موزه‌ها.....	۲۲
تاریخچه‌ی موزه در ایران.....	۲۲
الف) نهادینه شدن موزه.....	۲۳
ب) موزه‌های بقاع متبرکه.....	۲۴
ج) موزه ایران باستان.....	۲۵
د) موزه‌های باستان‌شناسی و هنر.....	۲۵
ه) موزه‌های تاریخ طبیعی و تاریخ علوم.....	۲۵
بخشنامه بازدید از موزه‌ها و اماکن تاریخی فرهنگی وابسته به سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری کشور.....	۲۶
سوالات چهار گزینه‌ای.....	۲۶
فصل دوم: کلیات و ساختار موزه	۲۹
دانش موزه‌داری.....	۳۱
ساختار و عملکرد موزه.....	۳۱
انواع طبقه‌بندی موزه‌ها.....	۳۱
طبقه‌بندی بر اساس موضوع (محتوا).....	۳۲
بخشی از اقسام موزه‌های علمی.....	۳۵

- طبقه‌بندی موزه‌ها بر اساس نحوه‌ی اداره ۳۷
- طبقه‌بندی موزه‌ها بر اساس حوزه‌ی جغرافیایی ۳۷
- طبقه‌بندی بر اساس سطح تخصص مخاطبان ۳۸
- ۱- موزه‌هایی با مخاطبان عام ۳۸
- ۲- موزه‌هایی با مخاطبان دانشگاهی ۳۹
- ۳- موزه‌هایی با مخاطبان متخصص (هنر، معماری، فناوری، ...) ۳۹
- طبقه‌بندی بر اساس شیوه ارائه‌ی و نمایش آثار ۴۰
- طبقه‌بندی موزه‌ها از نظر گرایش فضایی ۴۰
- ۱- موزه‌های سیار ۴۰
- خدمات موزه سیار ۴۱
- ۲- اکوموزه‌ها ۴۲
- ساختار اکوموزه ۴۲
- چالش‌های پیش‌روی موزه‌ها ۴۲
- ۱- تامین منابع مالی موزه‌ها ۴۳
- ۲- جذب بازدیدکنندگان ۴۴
- ۳- مالکیت اشیاء موزه‌ای ۴۴
- ۴- کنوانسیون‌های بین‌المللی حاکم بر مالکیت فرهنگی ۴۵
- ۵- بقایای انسانی و اشیاء متبرک و مقدس برای افراد محلی ۴۶
- ۶- آثار هنری مسروقه حین جنگ جهانی دوم توسط رژیم آلمان نازی ۴۶
- ۷- سرقت و تخریب آثار موزه‌ای ۴۷
- ۸- دارایی‌های فکری ۴۸
- ۹- موزه‌های مجازی و اینترنت ۴۸
- سئوالات چهار گزینه‌ای ۴۹
- فصل سوم: وظایف و عملکرد موزه ۵۳**
- وظایف و عملکرد موزه ۵۵
- نقش فرهنگی ۵۶
- نقش اجتماعی ۵۶
- منابع درآمد موزه‌ها ۵۶

۵۸	فضای فیزیکی موزه‌ها.....
۵۸	محل و ساختمان موزه.....
۵۹	نحوه نورپردازی.....
۶۰	نقش آموزشی پژوهشی.....
۶۱	نحوه تعیین هویت اشیاء.....
۶۳	۱- شیوه‌ها و منابع گردآوری آثار موزه‌ای.....
۷۰	۲- مرمت و حفاظت آثار.....
۷۳	انواع آسیب‌ها و روش‌های مقابله با آنها.....
۷۵	مرمت‌گر موزه.....
۷۵	۳- ارائه و نمایش آثار در فضاهای موزه.....
۷۵	ارائه و نمایش آثار در داخل تالار به صورت آزاد.....
۷۶	نمایش و ارائه آثار در داخل ویترین.....
۷۷	نمایش آثار در فضاهای باز و فضاهای سبز موزه.....
۷۷	سئوالات چهار گزینه‌ای.....
۷۹	فصل چهارم: موزه‌های ایران و جهان.....
۸۱	موزه‌های شاخص ایران.....
۸۱	موزه‌ی ایران باستان.....
۸۷	موزه جواهرات ملی تهران.....
۹۰	مجموعه موزه‌های آستان قدس رضوی.....
۹۱	موزه‌ی مردم‌شناسی آستان قدس.....
۹۱	موزه‌ی رباط ویرانی.....
۹۲	محوطه تاریخی شادیاخ.....
۹۲	شهر سوخته.....
۹۳	موزه‌ی هگمتانه.....
۹۳	نخستین موزه‌ی دانشگاهی کشور.....
۹۳	موزه کلیسای وانک.....
۹۴	موزه ملی ملک نخستین موزه خصوصی کشور.....
۹۴	موزه تخت جمشید نخستین سایت موزه ایران.....

- ۹۵ موزه هفت تپه
- ۹۶ موزه‌ی آزادی
- ۹۶ کاخ موزه‌ها
- ۹۷ کاخ موزه‌های تهران
- ۹۸ کاخ موزه‌ی گلستان
- ۹۸ کاخ سلطنت‌آباد
- ۹۸ کاخ سعد آباد
- ۹۹ کاخ فیروزه
- ۹۹ کاخ سلیمانیه
- ۹۹ کاخ بهارستان
- ۹۹ باغ نگارستان و حوضخانه آن
- ۱۰۰ موزه‌های مهم جهان
- ۱۰۰ آشمولین
- ۱۰۱ موزه‌ی فرانسه
- ۱۰۱ معتبرترین آثار موزه لوور
- ۱۰۳ موزه بریتانیا
- ۱۰۴ موزه آرمیتاژ سن پترزبورگ
- ۱۰۶ موزه‌ی متروپولیتن آمریکا
- ۱۰۶ موزه‌ی تاریخ طبیعی آمریکا
- ۱۰۷ کاخ موزه ملی تایپه
- ۱۰۷ موزه توپکاپی ترکیه
- ۱۰۸ موزه‌ی آرکئولوژی استانبول
- ۱۰۸ موزه‌ی واتیکان
- ۱۰۹ مادام توسو
- ۱۰۹ کولوسئوم: (باشکوه‌ترین آمفی تئاتر و کاخ روم)
- ۱۱۰ آکروپولیس
- ۱۱۱ موزه‌ی کتیبه‌های یونان
- ۱۱۱ سئوالات چهار گزینه‌ای

۱۱۵	فصل پنجم: فنون موزه‌داری
۱۱۷	مدیریت منابع انسانی
۱۱۹	کارکنان بخش برنامه‌ریزی آموزشی
۱۲۰	توانایی‌های لازم برای هر راهنمای موزه
۱۲۰	عملکرد و وظایف راهنمای موزه و نحوه‌ی ارتباط آن با بازدیدکنندگان
۱۲۴	آداب‌دانی و صحبت‌کردن
۱۲۸	رفتار با بازدیدکننده
۱۳۲	نحوه‌ی راهنمایی گردشگران بر اساس سن افراد
۱۳۲	با کودکان چگونه رفتار کنیم؟
۱۳۲	با سالمندان چگونه رفتار کنیم؟
۱۳۳	با افراد معلول چگونه رفتار کنیم؟
۱۳۳	با بازدیدکننده‌ی خارجی چگونه رفتار کنیم؟
۱۳۳	با گروه‌های دانش‌آموزی چگونه رفتار کنیم؟
۱۳۴	با بازدیدکننده‌ی تخصصی چگونه رفتار کنیم؟
۱۳۵	دسته‌بندی مخاطبان و روش‌های پیشنهادی
۱۳۵	ایجاد انگیزش در مخاطبین
۱۳۷	سئوالات چهار گزینه‌ای
۱۴۱	فصل ششم: بازاریابی موزه
۱۴۶	عوامل مؤثر بر تقاضای بازدید از موزه
۱۴۷	آمیخته‌های بازاریابی موزه
۱۵۰	کاربرد انواع تقاضاهای بازار
۱۵۱	به‌کارگیری روش‌های فن بیان
۱۵۵	به‌کارگیری روش‌های تعیین جایگاه موزه در بازار و بررسی رقبا
۱۵۷	سئوالات چهار گزینه‌ای
۱۶۱	فصل هفتم: طراحی موزه
۱۶۳	موزه و گالری آثار هنری
۱۶۵	فضاهای کاربردی موزه

پیشگفتار

موزه‌ها در همه جوامع نقش حیاتی و هویت‌ساز دارند. برای نشان دادن آثار باقیمانده از گذشتگان و آشنایی با نحوه‌ی ظهور و منشاء پیدایش یک تمدن، تجربیات و اندوخته‌های آنها در ساخت ابزارها، وسایل اولیه و دیگر آثار بر جای مانده لازم است جایگاه و مکانی باشد که این آثار و گنجینه‌های ارزشمند تاریخی و فرهنگی برای مردم هر جامعه و آیندگان به‌نمایش گذاشته شود. موزه‌ها می‌توانند ویرترین سترگی باشند برای به‌نمایش گذاشتن میراث‌های فرهنگی و اجتماعی هر جامعه. چون آینه‌ای صاف و شفاف می‌توانند در برابر دیدگان واقع‌بین بشریت قد علم کنند و به بینندگان و علاقمندان حقیقت‌جو ابراز کنند که هویت ما چیست و که هستیم؟ از کجا آمده‌ایم و برای خوب زیستنمان چه کرده‌ایم؟

به ما نشان می‌دهند که این ابزارها و آثار باقیمانده حاصل تلاش و مبارزات و آموزه‌هایی‌ست که بشر در فراز و فرود زندگی در شکست‌ها و پیروزی‌ها در سختی‌ها و رسیدن به موفقیت‌ها چقدر از عقل و معرفت خود مدد جسته و از طبیعت و ابزار موجود در آن کمک گرفته است. شکی نیست که داستان گویا و شفاف هر موزه را که بشکافی یک هویت عظیم تاریخی - فرهنگی نمایان خواهد شد. حکایتی به قدمت یک تاریخ و به بزرگی یک شور و شعور و زیستنی آگاهانه.

در این راستا برای بازگو کردن این آثار برجا مانده، یک راهنمای حاذق، کارآزموده و آگاه لازم‌ست که بتواند از پس چنین رسالتی عظیم برآید و داستان تمدن‌ها و آثار ماندگارشان را بر اساس واقعیت‌ها در ذهن مخاطبان و علاقه‌مندان جاودانه سازد. موزه‌ها نیازمند راهنمایان دلسوز و علاقمندی هستند که هویت و اصالت سرزمین و پیشینه‌ی فرهنگی - تاریخی سرزمین خود را بدانند و با کسب دانش‌ها و آگاهی‌های لازم، مشتاقان و بازدیدکنندگان را از این میراث‌ها و گنجینه‌های ارزشمند آگاه سازند.

راهنمای یک اثر فرهنگی دلی می‌خواهد به وسعت عشق، باید عاشق باشد تا بیان و گفتارش در گوش و جان بیننده اثرگذار باشد.